

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Helyben na. noz. nördva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca-utca 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzésére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márcz. 16.

A blokád megkezdése.

Amivel két hét óta fenyegetőztek a nagyhatalmak ma (márczius 16-án) megvalósították: **elkezdették Kréta szigetének blokádját**, kikötőinek körülzárolását.

A nagyhatalmaknak ez a fellépése félremagyarázhatatlan jele annak, hogy szilárdul el vannak határozva fenntartani Európa békéjét. És ez nagy megnyugvással tölt el bennünket. Szidjuk ugyan, hogy sokba került a békének a fenntartása, a budget java részét a hadügyi kiadások foglalják le, de mégis fél valamennyi nemzet a háborútól; tudja mind-egyik, hogy ha kitör a háboru, akkor az jelentékenyen átfogja alakítani Európa térképét.

Igaz, hogy a krétai keresztények súlyos helyzete hangosan kiált segítségért. És éppen azért nem lehet elítélni Görögországot, hogy vérrokonainak segítségére indult. De most már a nagyhatalmak biztosították Kréta autonómiáját; a török csapatokat kikommandirozzák onnét és bár — papiroson — elismerik a fenyves porta souverénitását, az már bizonyos, hogy ott többé nem lesz úr a török, — valamint bizonyos az is, hogy nemsokára Görögországhoz csatolják a szigetet.

Eppen azért érthetetlen volt Görögország makacskodása. És mert fenyegette egész Európa békéjét — a nagyhatalmak abba hagyták az alkudozások nem sokat ígérő fonálát és a kényszerítő eszközökhöz folyamodtak.

Görögország most már alig tehet egyebet, mint megelégszik az eddig elért eredményekkel és tisztességesen — visszavonul. A hatalmak különben el vannak határozva arra is, hogy ha ez nem használ — tovább mennek a megkezdett úton. Ha A-t mondtak B-t is fognak mondani. Ha nem használ Kréta szigetének blokádja, ha nem vonja vissza hajóit és csapatjait — **csüörtökön körülzárják a hatalmak hajói Görögország minden kikötőjét**. Ennyi erővel persze hiába próbálna szembeszállni a görög és így erről az oldalról biztosítva lenne a béke.

Más kérdés azonban: sikerül-e ezzel eloltani a Bólkánon évek óta lappangó tüzet? Elég hathatós eszköz lesz-e erre a blokád?

A krétai kérdés háttérbe vonul és helyét — a szoros értelemben vett keleti kérdés foglalja el.

Az országos nagyvásár rendezése.

(—/—) A nagyvárad országos nagyvásár, a mezőgazda szempontjából, valószínű vásári mizériának nevezhető.

A bajok megrögzöttek és már annyira fölszaporodtak, hogy úgy a város, mint a környékbeli termelő közönség érdekében elodázhatlan kötelességünk, hogy ezzel komolyan foglalkozzunk.

Időszerű ezzel foglalkozni már azért is, mert az országos gazdasági egyesület egyre sürgeti a földmívelési miniszternél, az országos vásárok rendezését, mely sürgős kérdés megoldása elől a földmive-

lési miniszter, nem akar és nem is tud már kitérni.

De ezen kérdés országos megoldása nem könnyű, sok tanulmányt kíván és sokféle érdekek kiegyenlítését teszi szükségessé.

Miután a vásárjog Nagyvárad városának, tetemes jövedelmi forrása, érdekében áll a városnak ezen jövedelmét fokozni, de parancsoló kötelessége azt legalább az elért magasságban föntartani. Ugy azonban, amint az ősi állapotában manapság fönnáll, nem szolgálhatja tovább sikerrel a város és a gazdaközön-ség érdekeit.

Káros, de egyuttal szégyenletes tehetlenségre mutatna, ha a város jövedelmének folytonos apadását tétlenül elviselné és bevárná az országos rendezés parancsoló szavát.

A város beszedi a vámokat és helypénzeket; ezt józan ésszel nem panaszolhatja föl senki; ehhez joga van. De mit nyújt érte a termelőnek?

Nézzük meg a barom vagy a sertés-vásár terét. Egy bekorlátozott nagy mocsár az a hely, melyért a helypénzt lefizettük. Ezen korlátok között látjuk a legkorlátlanabb rendtelenséget és a teljesen fölösleges vásári hyenák korlátlan uralmát. Ha venni akarunk nem találjuk meg azt, amit keresünk; ha eladó állataink vannak a nagy zagyvalékban, nem találja meg az a vevő a ki ilyent keres.

Ezen pedig kevés költséggel könnyen lehetne segíteni az által, ha az állatok faj, nem vagy használati módjuk szerint párhuzamos korlátok közzé volnának oda

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A törvény.*

Késő estéig gereblyézik, villázák az ilatos szénát. Csak mikor már a nap utolsó sugara is letűnik s az esteli harmat ellepi a rétet, a rendek nagy része boglyába van rakva, akkor teszik le a szerszámaikat a szénagyűjtők.

Tűzet raknak száraz fűzfagallyból, murugya szénából, mellé telepednek, hogy a nap fáradaimat kipihenjék, mielőtt aludni menének.

Pattogva lobog a száraz gally lángja, s a mikor ujat dobnak rá, vagy ha a paraszat piszkálja meg valamelyik, millió sziporkát ver fel olyankor a sötét levegőbe, remek tüzi játkot produkálva a tűz körül ülőknek.

Jól esik ez a nagy csend, a mely ráborul az egész mindenségre, nem is zavarják meg fecsegéssel; először jó nagyot hallgatnak, mielőtt beszédhez fognának, azalatt pihen ki testök, lelkök.

Komoly arcokkal bámulnak a tűzbe, mintha ki tudja miben történék a fejüket, de ha megkérdeznék őket valaki, hogy miről gondolkoznak, bizony egyik se tudna rá felelni.

A tűzhöz legközelebb ül egy összetöpreddött, kurta bajuszu vén ember, nagyon öreg már, ő állja legjobban a tüzet. Ősz haja két oldalt sovány fürtökben lóg le a vállára, hátul

* Mutatvány Feszthy Árpád: «Az én parasztjaim» című lapunk tegnapi számában ismertetett könyvéből.

kontyba van csavarva. Megritkult már az is, a belé tűzött görbe fésű alig áll meg benne.

Könyökét térdére, állatt tenyerébe támasztva néz el a tűz fölött, mintha a távol, messze időkben kutatna apró szürke szemével.

Agg kora daczára kijött ő is a rétekre, hogy azt a kis szénáját összegyűjtse, egy siheder van vele, a kinek napszámot fizet, mert bizony már nem győzi egyedül.

De hát a fiai? Hogy nem segítenek neki? — Haj, haj, a fiaim! — sóhajtott az öreg. — Meg vagyok velök verve, — s azzal belebámult megint a tűzbe. Azután megbólintotta a fejét s elkezdte mesélni keserűségét, parasztember módjára persze akkora feneket kerített neki, hogy hetedhét ország belefért.

— Csupa neveltség a szegény ember élete, ha olyan szomorú nem volna. Két fiam is van, vénségemre mégis árvaságra jutottam.

De hát hiába, megmondta mindezt előre a *Sybilla*, meg a *Vak legény*. Régen volt, gyerek-ember voltam még, a mikor ezt a két könyvet olvastuk. Megjövendölt az mindent. Megmondta, hogy:

*Nagy zavarok lesznek.
 Fölszabadítanak. Még nagyobb rabok leszünk.*

*Idegen népek lépik el az országot.
 A föld népe fiskálisok kezébe kerül.
 Az erdőket ellakatolják, a réteket, árkokat felszántják.*

A szőlőt trágázni, kapálni fogjuk, bort még sem iszunk.

A fiak feltámadnak apáik ellen.

Mind csoda dolog volt ez akkor; a ki hitte sem értette, mégis igaz lett.

Jött a negyvennyolcz. No, volt zavar elég. Az urak forradalmat csináltak, az *„ur dolgából“* kiszabadítottak.

Arra bejött a muszka, kifogta lovainkat, azután jött a német, elégette a pénzüket. Azóta a paraszt is fizet adót, ha nincs miből, kiverik a házából. Nem volt se szolga bíró, se pandur, mégis kötéllel fogdostak katonákat. Engem is elvittek, — sok földet bejártam, voltam Itáliában, Burgundiában, mindenütt csak azt tapasztaltam, hogy a szegény ember sorsa mindenütt rossz. De mégis hagyján az olyan országot hol télen is meleg van. Mert csak a tél igazi rossz, uram, a tél. A mig jobbágyok voltunk, csak kijárt a szegény embernek is egy kis tűzelő, — most magunk urai vagyunk, de az erdők el vannak előlünk zárva. Szabadok vagyunk de fázunk.

De még a télnél is rosszabb a papiros. Mert ha jön a tavasz, elolvadnak a havak, a szegény emberre is süt az Isten napja, de mikor a papirosra ráírja a szegény ember a nevét, — az Isten hatalma sem menti ki a prókátor kezéből. No ez meg már mindennél rosszabb.

Azelőtt csak kezünket törte a kapa, a mióta a prókátorok ránk szabadultak, azóta fejünket is törjük, még sem boldogulunk.

Írással vágtam el én is a kezemet. Mikor még gyapjura neveltük a nyáját. Harmincz

kötve; vagy mint a jármos ökröknél, melyeknél az állás, járás, a fürgeség, épség, az izomerő fejlettsége észlelendő, egyszerű, de elkülönített korlátok között nyernék elhelyezésüket.

A vásári közvetítők, ezen intézménynek, önnön maguk között szervezett, de az eladó és vevőre nézve teljesen fölösleges, magától származott, semminemű szabályok által sem fegyelmezett eljárásuk módjára valóban undorító közege, a kik szükséges és alapos ok nélkül bele tolokodva mindenbe, megdrágítják a fogyasztó életét, mialatt elveszik a termelő garasát és elvesztik annak minden kedvét, hogy ilyen vásáron terményeivel megjelenjenek, ha csak elkerülheti, el is fogja kerülni.

Példa reá e tegnapi vásár és az előbbiek is, hogy *tanácsosabb a főváros rendezett piacára hajtani a marhát és Nagyváradot mindaddig elkerülni*, míg a felhozott bajokon segítve nem lesz.

Ma már a félig művelt ember is, az állattvédelemnek szíves támogatója; csak a vásári közvetítő nem érzi annak szükségét, a ki büntetlenül azon kezdi ismerkedését, hogy nagyot üt a jámbor gazda dédelgetett állatára, ocsmány kifejezésekkel agyon ocsárolja azt és a szemtelenül magas, semmi szabály által nem rendezett közvetítési díjjért még le is taksálja annak árát.

A járlatok körüli lassu eljárás, a mérleg távolléte is a mizériák közé sorolandók.

Biharmegye gazdasági egyesülete közhasznú munkát végezne, ha ezen vásárokat és azok számtalan hiányait tanulmányozná. Ha egy organumot teremtene, mely a számtalan kis gazda érdekét megóvná a károsodástól, hirdetője lenne a vásárt közvetlen megelőzőtt budapesti és bécsi áraknak, vagy megteremtője egy szövetkezettnek, mely mindezeket teljesítené.

A rendőrség pedig tiltsa el az állatkínzást és tegye lehetővé, hogy a magyar gazdáknak tisztességes része is fölkeres-

hesse az országos vásárt. Ezzel a város közvetlen jövedelmének lokozását, a lakosságát pedig közvetve fogja elősegíteni, gazdaközönségnek pedig köszönetét és háláját érdemli ki.

Strobach visszalépése.

Bécs jelenlegi első polgármestere: Strobach fellépett az osztrák főváros ötödik kerületében képviselőnek, ennek következtében a polgármesteri állásról leköszön.

Nemsokára megszabadul — ugymond egy tehertől, mert már polgármesterré választásakor megmondta, hogy ezt az állást csak addig tartja meg, míg Luegert megerősítik. Ezen időpont pedig már nagyon közel van.

Strobach jelölése egyhangulag történt.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 16.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lehótzky Vilmos, Teleky Sándor gr. Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Erdély, Wlassics.

Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter bejelenti az országos képtárra vonatkozó jelentést.

Schimied Gyula a mentelmi bizottság előadó több menetelmi ügyet jelentett be.

Napirenden van az *igazságügyi tárca költségvetése*.

Polónyi Géza néhány adminisztrációs kérdés, különösen a bírák fizetésében mutatkozó anomáliákra hívja fel a miniszter figyelmét. Végül a díjnokok érdekében szól, akik 80 kr napidíjat kapnak a bíróságoknál. Legalább 1 frtra emeljék a napidíjat. Nem csoda, ha ilyen 60—80 kros existenciákra bizván a hivatalos titkot, azok — talán a véginséggel küzdve — elárulják. S mit csinál a bíróság az ilyen esetben? Csavarint egyet a büntetőtörvényen s mivel »hivataios titok elárulása« címén egy díjnok nem büntethető, elítélik őt »megvesztegetés« címén s tőzsdebiróság reformjáról szóló azután s annak mielőbbi végrehajtását sürgette.

Erdély Sándor igazságügyminiszter. Megjegyzéseket tesz Polónyi beszédjére. A díjnokok ügyével a kormány foglalkozik s még ez évben

javaslatot fog beterjeszteni. A tőzsdebiróság reformja az általános perrendtartás keretében fog bekövetkezni.

A tételt elfogadják.

A *telekkönyvezés* tételénél

Rátkay László kért szót. Beszédjét azzal kezdte, hogy miután más, e tétellel összefüggő tárgyról is óhajt beszélni, de nem akarván elnöki megintésben részesülni, — már most bejelenti, hogy mellesleg néhány megjegyzéssel el fog térni a tárgytól

Elnök: Kérem, ha a képviselő ur el akar térni a tárgytól, arra a Ház engedelmét kell kikérnie. Majd én megkérdezem a Házat s ha az megengedi, majd kitérhet más tárgyra is. Ez ennek a módja. Csak úgy mellesleg ezt a kérdést nem lehet elintézni. (Derűtség.)

Rátkay László: Miután az a tárgy szoros összefüggésben van a tétellel, csak egy párfonnállal akartam összekötni.

Elnök: Kérem, kéri a Ház engedélyét, vagy nem?

Rátkay: Kérem.

Elnök: Mre?

Rátkay: A viszonyosság kérdéséről.

Elnök: Megengedi a Ház? Igen!

Tessék a képviselő urnak kifejtetni álláspontját.

Rátkay: Ezután a viszonyosság kérdéséről sajnálattal konstatálja, hogy akárhányszor megessik, hogy magyar polgár kap cseh, német és más nyelvű okiratokat, anélkül, hogy a magyar fordítás mellékelve volna. Erre nézve intézkedést kér.

Beszédje további folyamán elnök figyelemzeti, hogy nem a tárgyhöz szól. Majd egy későbbi tételnél szólaljon fel.

Rátkay megköszöni az elnöki figyelmeztetést s föntartja felszólalását egy későbbi tételhez.

Erdély miniszter röviden feleli, hogy ő nem tud a viszonyosság megsértéséről.

A tételt elfogadják.

A *kodifikációs* tételénél általános érdeklődésben Emmer Kornél szólalt fel.

Emmer Kornél: Mindjárt beszéde elején kijelenti, hogy a tételt elfogadja, nehogy, ha azt beszédje végén, mint a multkor, ellefedné, ismét félremagyarázzák.

Polemizál Polónyival s felel arra a kérdésre, hogy miért cserélte ő fel a bírói állást mostani helyzetével? Mindenki hátgondolatot keres. Ez a feltevés egy nagy örvényt tár fel. Hát ma már nem a legszebb hivatás a mandátum? Nem olyan hivatás-e, hogy minden önczért feláldozunk érte? Ő mindig rajongó híve volt a parlamentárizmusnak s nem feleli el, hogy a 60-as években a nagy felirati vitákban járt politikai iskolába.

pár birkám volt eladó. Megalkudtam a kereskedővel, a ki kijött a városból, háromszáz pengő forintban.

Sok pénz az a magam forma embernek.

— De — azt mondta — nem fizethetek ám hamarabb Szent-Görgy napjáig.

— Jól van, uram, — mondtam neki, — jó lesz az nekem akkor is.

— Gsimáljunk hát róla írást.

— Nem kell nekem írás, uram, jó helyen van a pénzem, elhiszem én azt ugys.

Mert minálunk az szokás, hogy csak kézadásal kötjük meg a vásárt. Nem is szegte még meg közülünk soha senki, de nem is maradhatna meg az olyan ember a faluban. Hanem hát azt mondják, hogy ez csak olyan buta parasztok között járja, — okos embernek írás kell, a törvény is úgy rendeli azt.

A kereskedő a mellett maradt, ő nem veszi meg másként a birkáimat, nehogy hamarabb követeljem a pénzemet.

— Dehogy követelem, már hogy követelném, ha egyszer mondom; de ha akarja, tegyék írásba, nekem az is mindegy.

Elővett egy cifra hosszukás papirost, beírt a Szent-György napot meg a háromszáz forintot.

— No látja, ebben benne van, hogy Szent-György napkor lesz a fizetés, hamarabb nincs jussa követelni.

— Jól van, uram.

— Hát elfogadja ezt az egyességet?

— Elfogadom, hogyne fogadnám.

— No hát akkor írja alá, hogy: elfogadom. Odairtam. Azzal aztán eladtam a lelkeimet az ördögnek.

Szent-György felé el-elszámoltattam mi minden kitelik majd abból a pénzből. Az adó, megegy s más, új eke, borona, meg az egyéb minden. Mikor már legjobban fentem a tenyemet, akkor kaptam egy írást, — tiszteletes ur magyarázta meg, mert én meg sem értettem, mi van benne, — hogy én fizessek a kereskedőnek háromszáz forintot.

— Bolond ez az írás, — gondoltam magamban, — részeg volt az az irnok, a ki leírta, bizonyosan eltévesztette, — megfordítva akarta az azt írni, — hiszen nekem jár az a pénz ő tőle.

Hát csak bementem a városba. No, — uram, el nem tudom én azt mondani, hogy forgott velem a világ, a mikor lőtottam, futottam egyik embertől a másikhoz, s mindenki azt mondta, hogy, de bizony nekem kell fizetnem.

Csak azt hajtogatták, hogy váltó, — váltó.

Nem lehet az, nem — nem. Hiszen az én birkáimat vette meg! Tréfálnak az urak, de hiszen nincs farsang! Az eszem se ment még el, bár az sem lett volna csuda.

Sehogy se tudtam elhinni a dolgot, nem ment a fejembe, lehetetlenség az, — még most is fojtogata a torkomat ha arra gondolok . . .

Egyszer azután kijött a fiskális, kijöttek vele a zsandárok, megütötték a házam előtt a dobot, — még akkor sem tudtam elhinni eg-

szem, a fejem összezavarodott, azt hittem, álmodok, — egy árva szó nem jött nyelvemre. Csak a mikor tehenemet hajtották ki az istállóból, az elbőgte magát, a feleségem pedig sirva esett a nyakamba, akkor jöttem észhez.

Nem hagyom a jussomat, ha darabokra szakítanak is; felkaptam a baltát, megforgattam a fejem fölött s oda állottam eléjük . . .

— Eltakarodjanak az udvarról! Nem vagyok én senkinek sem az adósa, — halál fia, a ki az én jószágomhoz nyul!

De hiába volt minden . . . zsandárok szuronyos puskákkal közre vették, leteperték, kicsavarták a baltát a kezemből, lánczra vertek, úgy kísérték be a vármegyeházára.

Ugy lettem én is a börtön lakója, pedig nem vétettem senkinek soha életemben. Ma sem tudom, miért zártak be. Mert a magamét akartam megvédelmezni?

A börtönben azután gondolkodhattam az öreg Jób prófétáról, a ki nálamnál sokkal gazdagabb volt, mégis a szemétre került, hogy beteljesedjék rajta az Ur akarata.

Mikor hazaeresztettek, azt mondták az urak, máskor legyenek okosabb. Tanuljunk meg a törvényt.

Hiszen igaz, hogy mi együgyűek, ostobák vagyunk, de hiszen azért kellene a törvényt úgy csinálni, hogy a szegény ostoba népet megvédelmezzék vele. Hiszen ha kerítést aklot nem csinálunk a birkáknak, megesszi őket a farkas.

Mi szántunk boronálunk, mi vetjük, mi

Azután azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy beszédjét mért nem mondta el az ellenzéki padokról? Mért mondta volna onnan, hiszen csak tudományos meggyőződését fejtette ki s annak semmi köze a pártálláshoz. De másrészt, ha oda tartozott a beszédje, mért nem akadt legalább egy ellenzéki, aki felfogta volna pajzsával a reászórt nyilakat. E helyett Polónyi is beállt azok közé, akik követ dobnak rá. — Védekezik ezután ama vádak ellen, hogy ő az esküdtszék ellensége. Ő csak egyes szimp-tomákból tudományos körben aggályait fejtette ki s ma is több példát hoz fel az esküdtek itéletének megbízhatlansága dolgában.

Polemizál ezután Neumannal. Szerencse, hogy Neumann nem alispán, mert akkor olyan bizonyítványt kellene róla itt kiállítani, amelyet Polónyi a multkor felolvasott. (Derűtség a baloldalon.) — Hogy ő a sajtószabadság ellensége? Hogy volna az, ő aki a sajtóval hosszú ideig egy kenyéren élt s aki pályáját nagy részben a sajtó jóindulatu támogatásának köszönheti. Epen ilyen alapon Polónyi őt a szólásszabadság ellenségének is nyilváníthatja. Az államtanács felállítására törvénybe van ígatva a legközelebbi országgyűlésre, — mely ugyan még nem következett be, de *bekövetkezhetik*.

Megjegyzéseket tesz ezután Visontaira és Plószra, aki mindent magára vett, amit mondott és amit nem is mondott. Ugy tett, mint Winkelried, aki az ellenfél összes lándzsáit átnyalábolta s a saját mellének szegezte. Mondá: Az egész kodifikáció összes hibáért a felelős én vagyok — létát se mois — legyen meg az ő akarata. Minden tisztelem mellett a tudós redaktorok buzgalma iránt s minden *tisztelem mellett a miniszter iránt fentartom összes állításaimat* a magyar magánjog kodifikálásának megfenekléséről. Ideje volna már, hogy a Streitfragin utvesztőjéből kibontakozzunk s a német birodalmi törvényjavaslat imádásából, mely veszedelmes egyoldalúságra vezet, kijózanodjunk.

Polemizál azután Plószsal. Azok a kérdések, melyeket ő felhozott, egy jogászygűlés elé valók, de nem a parlament plenuma elé. Plósz azt mondta: Köszönjék meg az ő volt kollegái, hogy azt mondta róluk, hogy őt (Emmert) vakon követik. Hát ő ezt nem mondta. Vakon nem is követhetik, még a Plósz váltójogi tankönyvét se, nehogy díjmentes czim adományozásban részesüljenek. (Mozgás és derűtség.) Hogy személyes kérdés ne legyen belőle, konstatálja, hogy a volt tanár urak nagyon szeretik azokat, akik őket meg nem értik bizonyos türelmes állathoz hasonlítani. (Derűtség.) Polónyi az ő referé-rendszeréről szólván, úgy tett, mint a passziánsz-játékos. Össze-vissza rakta a paragrafsukat, mint a

kártyákat. A játék — hogy németesen szóljon — nem ment ki, de az államtitkár ezen fölségesen mulatott. — Kihevertük a tatárjárást, a török uralmat, az absolutizmust, de egy kulturális annexiót, egy önkéntes meghódolást a nagy Németország előtt — sohase hevernének ki. Ő is nagy bámulója a német birodalomnak, de ne feledjük, hogy a magyar jogmaradványokból fel lehet építeni a magyar jogélet épületét.

Reméli, hogy e vitának mégis meglesz a haszna, szigorubb ellenőrzés lesz a kodifikálás terén. — Önök — így végzi — azon az állásponton voltak: non plus ultra! Én pedig azt mondom: Plus ultra!

Öt perc szünet.

Az elnöki széklet Láng Lajos foglalja el.

Plósz Sándor: beszédjének félreértett szellemét akarja helyreigazítani. Ő nem Emmer személyét akarta támadni. Igaz, hogy kissé éles volt, de távol állott tőle a személyes támadás. Emmer oly fegyverekkel harczolt, amilyenekkel tudományos harczban nem szoktak élni. Jelszavakkal dobálódzott, germanizációval vádolta őt. Ez ellen védekezett.

Polemizál ezután Emmerrel. Ha ő Emmer fölé akart volna csak kerekedni, akkor nem hallgatott volna el egyes megjegyzéseket. Így, hogy a kodifikáló legnagyobb hibája, ha ötlet-szerűen, egyes esetekre kodifikál. — Azt hiszi Emmer, hogy az okiratkényszert ő találta fel. Hiszen a porosz Landrecht egyik szakasza, hogy érvénytelen az a szerződés, mely 50 talléron felül nincs írásban. S ezt mint példát hozzák fel ma is olyan esetekre nézve, midőn a törvényhozás ellentétbe jut a nemzet szellemével. Csak ennyit akart megjegyezni.

Polónyi Géza: Neki van legkevesebb kifogása az ellen, ha a túldalolon egy képviselő olyan felszólalásokat tesz, mint Emmer. Emmer ma azt mondta, hogy a Polónyi czitátuma: »Menj el, hogy én ülhessek a helyedbe« benn volt a saját jegyzetében is, de csak azért, hogy tiltakozzék ellene. Hát jó, benne lehetett. Nagy különbség van az elmondás módjában. Egészen más az, ha ezt így mondják: Takarodjál innen! — vagy pedig, ha esdő hangon, kérve kérőleg mondja ezt. (Derűtség.) Emmer beszéde tele volt idegen czitátumokkal. Engedjen meg, hogy a hazai jog szempontjából ő egy tót idézzel felelhessen. (Zajos derűtség és halljuk.) Krava kerá kopá mosziszta vivázaty! Amely tehén rüg, azt ki kell kötni. (Viharos derűtség.) Még néhány megjegyzést tesz Emmerre, azután ajánlja neki, hogy lépjen ki a kormánypartból. (Derűtség.) Szól azután újból a holtkézről.

Utána újból Emmer Kornél szól, helyreigazítván félreértett szavait.

György Elek következett ezután s az ő felszólalása zárta be a gyűlést.

A hód-mezővásárhelyi méregkeverők bűnpöre.

— távirati tudósítás —

Tegnap reggel kezdték meg Hódmezővásárhelyen azt a szenzációs bűnpert tárgyalni, melylyel a méregkeverők olyan szomorú hírnevet szereztek a szocializmusáról már amugy is eléggé hirhadt vérosnak.

A bűnpör előzményei a következők:

Szalai Jáger Mari egy 62 éves öregasszony negyven éven keresztül volt Hódmezővásárhely egyik első »német bábája«, a mint az ottani nép az oklevél nélküli szülésznőket nevezni szokta. Egyszerre csak ráunt a mesterségre és a »Czigánysoron« fekvő házában más foglalkozáshoz kezdett, méreggyártásra és azzal való kereskedésre adta magát. Egy két forintért vesztegette mérgeit mindazoknak, kik lelketlen kapzsiságból elakarták lábálól tenni legközelebbi hozzátartozóikat.

1895. őszén jöttek napvilágra a méregkeverő banda bűnei, a mikor kiderült, hogy Gulyás Kis Sámuelné Koti Juliann cselédjének az orvosságot nem a gyógyszerértől, hanem Jáger Mari boszorkány-konyhájáról szerezte be, még pedig azért, mert az elhunytat több temetkezési társulatban beíratta, csakhogy halála után mindegyiktől a biztosítási díjat behuzzassa s így könnyű szerel juthatott egy pár száz forinthez.

A nyomozás megindulván a vizsgálatok szörnyű adatokat hoztak napfényre s rövid idő alatt börtönbe volt a bünszövegetek tagjai, kik ma kerültek a vádlottak padjára s kik a következők: özv. Aracsi Sándorné szül. Szalai Jáger Mari, Hodi Pálné szül. Csordás Nagy Lidia, özv. Turi Mihályné szül. Varga Lidia, özv. Bón Ferenczné szül. Szappanos Judit, Mucsi Mihályné szül. Tóth Lidia, Gulyás Mihály, Horváth János.

A gyilkosbanda feje özv. Aracsiné, szül. Jáger Mari. Az ő keze működik, egy eset kivételével, minden mérgezésnél. Az ő lelken szárad minden egyes áldozat halála. Adott ő mérget mindenkinek, aki csak hozzá fordult. Egyiknek olcsobban, másiknak drágábban. Ki hogy tudott alkudni. Egy-egy adagért elkért és kapott olykou 100 forintot, de megelégedett három forinttal is.

Mikor rajtavesztett, nem tagadott még

aratjuk a termést, nem érünk mink rá tudományt tanulni.

Meg aztán kitől is tanulnánk.

Haza kerültem. Házaamat, telkemem megvette az árendás. Ez a kis kaszálóm, meg a szőlóm maradt meg. Akkor odajött hozzám az árendás s így szólt:

— No, ugyan örülhet kigyelmed, hogy én vettem meg a házat, mert más ki is dozna belőle, de lássa én jó ember vagyok, miattam benne lakhatik holtig csak úgy mint eddig, azt se követelem, hogy fizessen érte: eljön kend aratni, szénát gyűjteni, napszámmal, fuvarral majd leszolgálhatja.

Még meg is köszöntem neki, hogy a házamban hagyott. Azóta aztán neki robotolunk, neki dolgozunk, neki termelünk.

Mintha csak a jobbágyai lennénk, ugy parancsol velünk.

A mikor igazi jobbágyok voltunk, tizedet adtunk mindenből a földesurnak, most legalább is a felét viszi el az árendás a terményünknek. Beteljesedett az írás: *Most vagyunk csak igazi rabok.*

Azután megkértem egy fiskálist, hogy keresse ki igazságomat a kereskedő ellen; azt mondta, a mit fizettem, az ellen nem segíthet, mert azt világosan a törvény szerint van, hanem a birkám áráért pörölhetek vele.

Rabiztam hát, legalább azt szerezze viszsza. Szegény feleségem a mi libát tömött, tyukot ültetett, az mind a fiskálisához vándorolt, a mit a fiammal összedolgoztunk az mind

stemplire ment. Hosszu keserves esztendőkig huzta halasztotta a dolgot, ha sürgettem, pénzt kért; végre azzal állott elő, hogy segíteni akar rajtam, megveszi azt a követelést tőlem egy száz forintért.

Láttam, hogy úgy sem győzöm tovább pénzzel, oda adtam neki, örültem, hogy a veszett fejsze nyelét megkaphattam.

Pedig kétszer annyit elfizettem már neki azalatt apróba. A mi kis időnk az árendás dolgától meg maradt, azzal a szőlőmet műveltük, abban volt minden reményünk. Egyszerre csak hire járt, hogy pusztul az országban a szőlő. A mienk is egyre sárgult jobban, hullott a levele, fonnyadt az indája, siralom volt a látása. Valami féreg bántja, annak a marásától pusztul.

Hogyan segítsünk rajta? Akkor küldtek a faluba Pestről egy nagy papírost, arra rá volt rajzolva az állat, hogy megismerhessük ha rá találunk. Ki lett adva a rendelet, hogy keressük s a hol találjuk, elpusztítsuk. Csunya jószág volt, a hasa körülbelül akkora lehetett mint valami leveses bögre.

Megláthatta a vak is, de bizony mi nem találunk se iját, se fiát, pedig lámpással is kerestük, mert azt hittük, hogy talán éjjel jár. Nem találtunk mi egyet sem, hanem a szőlő az elpusztult. Magyarázta aztán a mester, hogy az a féreg olyan picziny, az ember meg se tudja látni. Hát akkor hogyan keressük, ha látni nem lehet? De bizony nem is igen hitünk mi neki, egy az: hogyan lehetett volna

olyan nagyra rajzolni? Más meg az, hogy azt a képet a kormány küldte, a méltóságos kormány már csak igazat mond, az csak nem rajzoltatná olyan nagyra, ha nem volna akkora!

De akár kicsiny, akár nagy, a szőlő elvesztett, most már aztán *trágyázzuk is, kapáljuk is, bort még sem iszunk.*

A helység réjtjét felosztották, felszántották, darabonként összeszedte az árendás, most már a parasztnak se földje, se pénze. Azelőtt volt gulyánk, ménesünk, most mi huzzuk a más taligáját, ha egy pár garasra akarunk szert tenni.

A fiskálist, árendást soha se látta dolgozni senki, *csak lótnak-futnak egész nap mint az Orbán lelke, mégis meggazdagodnak, mert ők értik a törvényt*, mi pedig a napi kenyérünket is alig tudjuk megszerezni.

Dehát csak megszereztem a betevő falatot addig, a mig két fiam segített, most már azok sincsnek mellettem. A börtönbe ül mind a kettő. Magamra maradtam egészen. Pedig egyik sem oda való.

Dehát az urak nem tudnak egyéb igazságot csinálni. Ráolvassák a börtönt egyformán mindenkire. Pedig nem jól van ez, mert nem egyformák ám az emberek.

Az öregebbik áldott derék gyerek, — van is becsülete a faluban, — no annál vásottabb a másik. Szénahordás után a mult őszszel — mert hogy a Jóba komám fiai is segítettek a takarításnál — elment velők a nagyobbik fiam a kocsmába egy kis áldomásivásra. Oda hozta

csak nem is mentegette magát, hanem vallott cinikusan, a lelkiismeretfurdalás legcsekélyebb jele nélkül.

— Mit tagadjak! — mondotta — hiszen tudom, hogy így is ugys fölakasztanak, hát vallok!

Es bevallotta szörnyű bűnét s utána a többiek is mind.

A főt elsorolt 7 vádlott 6 gyilkossággal vádoltatik. Ezek közül Jáger Mari lelkét öt gyilkosság terheli. A monstre bünperben több mint 100 tanu lesz kihallgatva és a végtárgyalás 8—10 napot fog igénybe venni.

Jáger Mari védője Munkácsi Béla hmvásárhelyi ügyvéd, Hodiné, Csordás Nagy Lidié dr. Müller Ferencz hmvásárhelyi ügyvéd, Turi Mihályné Varga Lideé dr, Soós István, Szappanos Judit, dr. Endrey Gyula hmvásárhelyi ügyvéd, Gulyás Mihály dr. Balassa Armin szegedi ügyvéd, Horváth János dr. Wilhelm Arnold hmvásárhelyi ügyvéd, Mucsi Mihályné védője dr. Draskóczy Pál hmvásárhelyi ügyvéd.

A végtárgyalást a városháza nagy termében ma kezdték meg óriási közönség jelenlétében. A publikum valósággal ostrom alá vette a főkapitányt, ki a belépti jegyeket osztogatta.

A tárgyalás reggel 9 órakor kezdődött. A vádlottakat szuronyos csendőrök kísérték a törvényszék elé. Az első padban ült Jáger Mari, a főbűnös. Alacsony termetű kövér asszony kemény vonásokkal, feje fekete kendővel van bekötve, míg vállain olyan nagy kendő van, mint a minóket a parasztlaszonyok hordoznak. Folyton az elnökre néz szuró tekintettel mintha ő vállatna és ne nem őt vállatná.

A Varga Lidia védője dr. Soós István mindjárt a tárgyalás elején a tárgyalás elhagyását kéri, hogy több bizonyítékot szerezessen még be, de a törvényszék kérelmét elutasítja s a tárgyalást megkezdi.

Legelőbb a Kóti Julianna megölését veszik tárgyalás alá, melynek története a következő:

Gulyás Kiss Sámuelné Jáger Marival történt tüzetes megbeszélés után, 1895. tavaszán férje tudtával magához vette Buza Istvánné, szül. Kóti Juliannát. A szegény asszony örömmel ment új lakhelyére, hol az anyagi gondoktól menten töltötte napjait. Távolról sem

sejthette, hogy egy bünszövetkezet hálójába került, mely az ő életével játszva, halálából akar hasznot húzni magának. Gulyás Kiss Sámuelné Kóti Juliannát 17 temetkezési társulatnál beíratta, ezután türelmetlenül várta a szerencsétlen asszony természetes megbetegedését hogy akkor, Jáger Mari tanácsára, orvosság helyett beadhassa neki a mérget. Október 6-án Kóti Juli beteg lett, Gulyás Kiss Sámuelné 8-án elhívatta Szappanos Mihály orvost. A orvos gyógyszert rendelt, amitől a beteg jobban lett. De betegsége csakhamar rosszabbra fordult, mert Gulyás Kiss Sámuelné, a poralakban készített gyógyszer helyett, a Jáger Maritól kapott mérget adta be, amitől Kóti Julianna iszonyu kínok közt meg is halt. Gulyás Kiss Sámuelné a temetkezési társulatoktól a járulékot felvette, azonban elfogatása után nem sokára a börtönben meg halt s így Jáger Mari egyedül került vád alá.

Jáger Mari erősen tagadja első vallomását, melyet a főkapitány előtt tett s azt állítja, hogy arra csak kényszerítették. A szeretikát (clorhigany) nem ismeri, melylyel a gyilkosságot elkövette, de az elnök ügyesen feltett kereszkérdéseire zvarba jön s önkéntelenül elárulja magát.

Gulyás Mihály szintén tagadja a gyilkosságot.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Március 17. Katonai lóvásár Nagyváradon.
- 17. Megyeiülés, d. e. 9 órakor.
 - 19. Országos vásár Nagyváradon.
 - 21. A nagyvárad hegyközség alakuló ülése a városházánál.
 - 25—26. A debreczen-nagyvárad villanyvasut közgazgatási bejárásának tárgyalása a városházán.
- Április 1—3. A fősorozás Nagyváradon.

* **Megyeiülés.** Ma tartja meg Biharmegye évnegyedes tavaszi közgyűlését. A gyűlésre a tegnapi nap folyamán rendkívül sok megyebizottsági tag jött be a vidékről, úgy hogy a szállodákban melyek a nagyvásár miatt már

amugy is tele vannak, alig lehet szobát kapni. A választások miatt, melyre természetesen minden jelölt mozgósítani igyekszik embereit előreláthatólag 300-nál tbben lesznek jelen a közgyűlésen. Pótlólag említjük meg e helyen, hogy az üresedésben lévő két szolgabírói állásra Darabant Endre közgazgatási gyakornok is beadta folyamodványát a multkor említett két pályázón kívül. Nagy küzdelem azért nem lesz, mert igen megegyeznek a jelöltekben. A főügyési állásra Király Viktor alügyész s ennek a helyére dr. Fássy Lajos lesz alügyésszé megválasztva. A központi élesdi főszolgabírókat kölcsönösen kicserélik s így ez a kérdés, mint előbb említettük szavazás alá nem is lesz bocsátva. Az árvaszéki elnökségre Bölny György főszolgabíróvá választják meg. A Fonyad Endre és Juricskay Ákos helyére a két szolgabírói állásokra dr. Cziffra Kálmánnak és dr. Halász Elemérnek van biztos kilátásuk, bár rajtuk kívül mint előbb említettük Darabant Endre közg. gyakornok is pályázott a megüresedett szolgabírói állásokra.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város szépmészeti és közlekedési szakbizottsága ma, március hó 17-én délután 3 órakor ülést tart, a melyen több rendbeli kioszk engedélyezésére nézve kér véleményt. — A községi iskolaszék pedig csütörtökön, március hó 18-án délután 4 órakor tartja ülését a városházán.

* **Dr. Fráter Imre felolvasása.** Dr. Fráter Imre a mult hét végén a debreczeni orvos és gyógyszerész egyesület havi ülésén igen érdekes felolvasást tartott a skarlátról. A felolvasó igen terjedelmesen beszélt a gyermekvilág e réméről, kiterjeszkedett annak történetére, elterjedési módjára, tünettanára és tudományos okokkal levezetette annak komplikációit és részletesen elősorolta gyógmódját, tekintettel a legújabb módszerekre is. Az érdekes felolvasást a nagyszámmal egybegyűlt orvos-közönség mindvégig érdeklődéssel hallgatta.

* **A megyei szabadelvű párt ülése.** A Biharmegyei szabadelvű párt választmánya tegnap délután értekezletet tartott Szunyogh Péter alispán, pártelnök lakásán. Az értekezleten a mai megyeiülés fontosabb tárgyait beszélték

az ördög a sánta kovácsot, a ki leült közéjük s az ő borukat akarta inni. Azt mondta neki a fiam:

— Oda menjen, hallja kend, a hová hívják; ne lekelje a mi borunkat, mert tudjuk, hogy úgy is megszökik a fizetés elől.

Hiszzen nem sajnálta azt a kis borocskát tőle senki, hanem olyan csunya szokása volt annak, hogy még ő kiabált legjobban a mikor üres volt a pintes; de mire fizetni kellett volna, úgy eltűnt mindig, mintha ott se lett volna; hát senki se szeret az ilyen ingyenívóval mulatkozni.

— Micsoda? — pattant föl a kovács. — Azt hiszik tán, hogy énnekem nincs pénzem? Ide nézzenek! — Azzal felmutatott egy ezüst forintot. — Ezt ma eliszszuk, hát én is fizetek úgy mint más.

— No már így jól van, mondták a legények s belenyugodtak, hogy velők mulasson.

Hát a mint így iszogattak, dalolgattak, egyszerre csak becsapódik az ajtó, azon veszik észre, hogy a kovács már megint elillant.

No de ez már a soknál is több; röstellték volna, hogy így lóvá tegye őket, utána iramodtak, el is csípték az utcán s vissza akarták vinni a kocsmába. De a kovácsnem akart kötélnék állni, hát a mint ott dulakodtak, a fiam belenyult a kovács lajbizsebébe s kivette belőle a forintost.

— Ezt rászántad hunczut, hem is viszed ezt haza, ezt ma eliszszuk! — azzal nagy nevetve mentek vissza az ivóba. Mindenki nevetett a sánta kovácscon, de az hirtelen haragjá-

ban esendőrökért futott s följelentette a dolgot.

Hiába mondta a fiam, hogy tréfadolog az egész; vegye vissza a forintját, ha olyan nagyon siratja: a csendőrök nem vették tréfára a dolgot, bekisértek a vármegyházára.

Ott az urak ráolvasták a törvényt. Utonállásért, rablásért három esztendei börtönre ítélték. Nem tréfa ez, nem mesebeszéd, így van ez szóról szóra.

Csak a szemé-szája állott el az egész falunak erre a hirre.

Az én fiam, a ki maga a tisztesség, becsület — utonálló, rabló!

Nevetnem kellett, a mikor meghallottam — pedig sirni szerettem volna.

Hiába jártam az urakhoz, azt mondták, sajnálják a szegényt, de hát a törvény — törvény.

Ki csinálja hát azt a törvényt? Három esztendei fogság egy tréfa miatt — egy forintért. Ugy-e, hogy sok?

Egy esztendeje már, hogy benn van, még két esztendeje van hátra.

Hogy az öregebbiket bevitték, ugyancsak meggyűlt a bajom a másikkal.

A milyen munkás, jó fiu volt az, olyan vásott, préda a fiatalabbik.

De sokszor gondoltam magamban: bár inkább ezt vitték volna el a másik helyett. No ez is beteljesedett — ezt is becsukták, de ebben sincs köszönet.

Nem volt itthon a bátyja, nem volt a ki kordában tartsa; sohse volt elég a mit adtam neki, folyton zsörtölődött, egyszer aztán, a mikor nem győztem pénzzel — meg is vert.

Ezt is meg kellett érnem, *hogy a fiam ellenem támadjon.*

Szomorú dolog az, mikor az apa két fiát kénytelen vádolni, de mit tehettem volna: Én öreg ember vagyok, ő az erős, a fiatal.

Elmentem a főbíró urhoz s azon könyörögtem, szedje ránczba a fiut, mert én már nem bírok vele.

A főbíró ur szörnyen megharagudott, azonnal elfogatta, bekisértette, no ott aztán elítélték félesztendei börtönre, a legnagyobb munka idején.

Hej, ha tudtam volna, dehogy panaszkodtam volna.

Azt hittem, a főbíró ur jól megvereti a bitang kölyköt, az tudom használt volna neki. Bizony jobb is lett volna, ha jó huszonötöt csaptak volna rá, mint a régi időkben, azt megemlegette volna; de mi haszna csukják be az ilyen!

Olyan a börtön, hogy az egyiknek sok a másíknak kevés.

A becsületes embernek nagy keserűség. a hunczut pedig föl sem veszi.

Nevet rajta egy nagyot, s ha kiszabadul megint csak megver. Most ő odabent lógazza a lábát, én pedig itt kinlódok helyette s töröm magam a munkában.

De még az mind nem elég; a mult héten kaptam egy irást, — jaj, már hátom is borsózik, a mikor irást látok, — hogy fizessek érette rabtartási költséget. Még azt is! Honnan? Miből? Mikor magamnak sincsen. No már most hol van ebben az igazság?

Én kinlódok, én dolgozom! Engem vernek

meg. A választásokat nyílt kérdésnek hagyták, a quota kérdésből azonban pártkérdést csináltak. Elhatározták, hogy Heves megye ismert átirata felett egyszerűen napirendre térnek, de ha az ellenzék számbavehetőbben lépne fel a napirendre térés ellen, akkor indokolni fogják, miért akarnak a kérdésben napirendre térni.

* **Egy derék egyletről.** Lapunk mindig a legnagyobb figyelemmel kíséri a közönség minden egyes mozgalmait s hasábjain elég tág tért nyitott mindenféle egyesületek ügyeinek tárgyalására. Tette pedig ezt egyrészt a közönség érdekében, másrészt pedig az egyesületi szellem élesztése érdekében. E tett önzetlensége pedig elég nyilvánvaló dolog. Azonban, csak nagyon kevés példát látunk arra nézve, hogy nemcsak a mi, hanem általában az összes nagyvárad napilapok ezen önzetlen fáradozását az egyletek némi figyelemben részesítenek, pedig ezt a most nemrég megalakult V. H. Sz. iránt nagyon szépen viszonyozhatnák. A félreértések elkerülése végett előre is megjegyezzük, hogy ezt a viszonyosságot a jótékony célú egyesületek részéről a legtávolabbról sem várjuk. Az iparoskörtől eltekintve, egy szerény körben működő egyesület a várad-velencei népkör volt az első, mely megmutatta a módot, miként lehet az egyesület pénztárának megterhelésétől a V. H. Sz. célját elmozdítani

Márczius 15-ikét ünnepelték természetesen — amiről a polgárság ünnepén egészen megelégedtek — eszükbe jutott a szabad sajtó amely szintén márczius 15-ikének köszönheti megszületését. Tósztot kettőt is mondtak rá, de azzal nem érték be. A m b r u s György indítványára a V. H. Sz. javára gyűjtést eszközöltek. Pár perc alatt begyűlt 15 frt s a várad-velencei »Népkör« 3 évre belépett a V. H. Sz. pártoló tagjai közé. Dr. Moskovits József, mint a kör elnöke a 15 forintot szép levél kíséretében el is juttatott tegnap Lovassy Andorhoz, mint a V. H. Sz. nagyvárad bizottságának elnökéhez.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Hei mlich János szolnoki pénzügyi fogalmazót a nagyvárad pénzügyigazgatóságához m. kir. pénzügyi segédtitkárrá végleges minőségben kinevezte.

* **Márczius 15. a v.-velencei Népkörben.** A v.-velencei Népkör; mint az előbbi években most is szép ünnepélylyel ülte meg márczius 15-ikét. A tágas helyiségek zsufolva voltak szép közönséggel. A műsor a következő

meg és mégis én fizessek ezért? Ezt is így rendeli a törvény.

De hát megmondta mindezt előre a *Sybil-la*, meg a *Vak legény*. Be is teljesedett minden, most már a többi is be fog teljesedni.

Mert még az is benne volt, hogy:

Izsonyu háboru léssen, Prága városa mellett fog kiütni. Akkorra öldöklést visznek véghöz, hogy minden országban csak annyi ember marad, a mennyi egy furmányos ponyvája alatt elfér. Akkor azokat egy fiatal pap összegyűjti és elviszi Jeruzsálembe Krisztus urunk sírjához penitenciát tartani. A mikor onnan megtérnek, senkinek sem lesz semmije, mégis mindene meglesz minden embernek. Nem lesz sem ország, sem király. Minden ember ott telepszik le, a hol akar.

Már ezeket, nem tudom, megérem-e még? Öreg ember vagyok, nyáron is fázom már, ha lemegy a nap, de a ki megéli, meglátja, hogy így lesz.

Igy végezte szavait az öreg s elhallgatott. Két kezét az aluszka tűz fölé tartva, bámult bele a messze mindenségbe.

Senki sem válaszolt reá.

Mindnyájunk lelke beleolvadt az elsötétült pusztá csendjében. A tűz kialudt, csak a zsarátnok villogott még, a fekete koromdarabokon játszott a parázs s mintha az ég aljára is esett volna az üszök — a lemenő hold vetett egy bucsupillantást a kászolódo alakokra, a kik alváshoz czihelődve, csendes hangon kívántak egymásnak: »Nyugodalmas jó éjszakát!«

volt: I. Himnus, énekelte az alkalmi dalárda Szmekta György vezetése alatt. II. »Márczius 15-ének méltatása« irta és felolvasta: Tóth Ferencz főjegyző. III. »Talpra magyar!« Petőfi-től, szavalta Gara Ákos joghallgató. IV. »Márczius Idusa« költemény, szavalta Roóz Simon — Az egyes szereplőket élénken megtapsolták, — A program után kedélyes bankett volt, a melyen szebbnél-szebb tósztotok mondtak Szmekta György, ifj. Moskovits József, Gara Ákos stb. A pompásn sikerült estélyen 15 frtot gyűjtöttek a hírlapírók szövetkezete javára.

* **Elhunyt aggurnó.** Egy köztisztviselőben állott matróna halála mély gyásszal sujtotta Biharmegye egyik kiváló családját: a Miskolczy családot. Özv. Miskolczy Károlyné született Szilágyi Ida aggurnó hétfőn Micske községben elhunyt. A 81 éves előkellő nő igen jeles típusa volt a kiváló magyar nagyasszonyoknak s s igazi mintaképe a magyar nemes családanyának és gazdaasszonynak. Miskolczy Árpád megyei főszámvevő édes anyját vesztette el az elhunytban. Temetése csütörtökön, márczius 18-án délután 2 órakor megy végbe Micskén.

A családi gyászjelentés a következő: Miskolczy Dezső és neje szül. Nyomárkai Klótilde valamint gyermekei Károly, Mártha és Lajos; Miskolczy Ida, Miskolczy Árpád Biharmegye főszámvevője; Miskolczy Emma, férj. Szabó Istvánné és leányuk Emma. Miskolczy Hugó és neje szül. Balázsházi Emma és gyermekeik István, Hugó és Ilona; özv. Miskolczy Barnáné szül. Magyar Jolán és gyermekei Ida és László; Miskolczy Zombor és Szilágyi Ferencz nyug. kir. törvényszéki bíró mélyen megszorodott szívve tudatják az áldott jó édes anyának, napának, nagyanyának, és testvérnek özv. Miskolczy Károlyné szül. Szilágyi Idának Micskén, f. évi márczius hó 15-ik napján este 3/4 11 órakor életének 81-ik évében 4 napi szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai f. évi márczius hó 18-ik napján d. u. 2 órakor fog a helvét hitvallású ref. egyház szertartása szerint Micskén a családi sírboltba örök nyugalomra helyezett. Mely végtiszűréséértelre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívatnak. Micske, 1897. márczius 16. Áldás hamvaira!

* **Nemzetközi bűnjető jogi kongresszus.** A »Congrés international pénal« a folyó évben Liszabonban tartja több napon át gyűléseit. A kongresszusra a nagyvárad kir. kath. jogakadémia is kapott meghívót, mely legközelebbi értekezletén fog felelni a kongresszus elnökségének.

* **Feldheim és Edelmán szökéséhez.** A László malom bűnyének két fő hőse: Feldheim Izrael és Edelmán Márk szökése nemcsak Nagyváradon, de megyeszerte feltűnést keltett. A két jó madár már azóta közel van az új vllághoz, a hol az ilyen embereknek jó talajuk van. Mikor mi először adtunk hírt a szökésről, még Feldheim Nagyváradon volt s meg lehetett volna akadályozni a szökését. Rímleer főkapitány, mint a polgármesteri hivatalhoz intézett beadványában kijelenti, még a szökés előtt utasította szóbelileg Szabó Gábor és Kassay István rendőrbiztosokat, hogy Feldheimra ügyeljenek fel s még részletes utasítással is ellátták őket. Ennek daczára Feldheim Izrael márczius hó 5-én az esti vonattal elutazott Nagyváradról. A főkapitány a mulasztó rendőrbiztosok ellen a vizsgálat megindítását kéri. Feldheimot nem lett volna még joga a rendőrségnek letartóztatni, de a biztosok nem hajtották végre a főkapitány által kiadott rendeleteket, a melyért nem ők lettek volna a felelősök.

* **Brückner bácsi Pozsonyban.** F. hó 14-én este a katolikus kör helyiségében kellemes estét szerzett a kath. közönségnek jeles és sikerült bűvész mutatványával az országzerte ismert Brückner bácsi. Az előadás 7-től 9-ig

tartott és a hálás közönség taps és éljenzéssel köszönte meg a nyújtott élvezetet. A zsufolásig megtelt díszteremben a csodálkozás moraja hallatszott. Sok helyt megfordult már jótékony célú előadásait tartva s kívánatos, hogy a kath. tömörülés szempontjából még igen sok kellemes estét szerezzen a kath. köröknek és legényegyesületeknek. A szerény s ügybuzgó kath. férfiú igyekezetét koronázza siker!

* **A zsebmetszők uton.** A négy híres zsebmetszőt, kiket a nagyvárad rendőrségnek sikerült kézre keríten, tegnap haza expedáltak Csabára és Budapestre. Egy-egy rendőr fedezete alatt utaztak s a nevezett helyeken az ügyesség kezébelesznek á t s o l g á l t a t v a. Annyira meg vannak átkodva, hogy semmit sem akartak vallani, sőt mint már vallottak is visszahazudták. Velük egyidejűleg harmincz tolonczot eresztettek utnak a rendőrség börtönéből.

Pillanatnyi fénykép,

vagy:

Egy kis vásárfia az olvasóknak.

Azt a mondást hallottam a Nagy-Körözs-utca szegletén, hogy az »olának mindig vásár után nyílik ki az esze«. Ez a mondás szeglet ütött a fejembe, vajjon mi mindent láthat a vásáron az olák, hogy bölcsességre kap utána, s mert kíváncsi és családtalan ember vagyok, elhatároztam, hogy kimegyek a vásárba.

A családtalanság feltétlenül szükséges dolog, mert egy siró nő s több neveletlen gyermek gondolata bizonyára vissza tartott volna, hogy a szük Körözs-utcán százával futkosó és bömből szárvamarhák esetleges martalékának tegyem ki magam, vagy a feneketlen sárnak ásitó torkában kinálkozó diestelen elhunyt kellemetlenségével szembe álljak, illetve mászszak.

A családtalanságon kívül kevés dologra van szükség, hogy a vásárt nyugodtan járassuk, inkább sok mindent jó nélkülözni. Kell egy hosszú száru csizma — igen jó ha patkó is van rajta, meri sikamlós talajon fogunk bojongani, kell egy jó bot, hogy némely megtévelyedettek jobbra kapacizálhassuk, egyéb semmi. Nem kell pénz, mert ezt ugys ellopják, nem kell óra, mert ugys tudjuk hányat ütött, ha kinn vagyunk, nem kell finyáskodás, mert itt a felséges nép vesz körül benünket.

Első kép: A marhavásár.

Józan ökröket és berugott atyafiakat látunk áldogálni vegyesen. Az ökrök mélabusan hallgatnak. az atyafiak tüzesen deklamálnak.

Egyik helyen nagyban folyik az alku: Egy bundás atyafi az eladó hatalmas tehenet kínálja. Az atyafi mellén valami érdemrend ragyog, akkora mint egy borbély tányér, vagy a perzsa zöld elefánt rend — de egyik sem volt mint kisült a beszédből.

— Hát mir tartja ojan drágán ezt a kóró falót? — kérdi a vevő.

— Kóró faló a kend térgye kalácsa teli virálat ez, a magam fajtája, ihun az érdem renge ni!

— Hun?

— Ehun a mejjemen ni! Evvel dícsírtik meg a zurak a temesvári kiállításba. Egy tjjem érdemes jószág csak megíri a 150 pengőt?

— Miesoda? A temesvári kiállításba megérde meztik? Iszen akkor mán kiérdemült jószág ez, mert mir? azir hogy annak mán 7 esztendeje.

Az alkunak vége, az atyafit kinevetik a henczegésivel s busan zsebre vágva a metáliát morogva egyet hozzá: Hm! hát ojjan fenye a metália, hogy még kevesebbet ír aki kapja.

Második kép — kispiazz.

Egy elegáns bakfis lépked a kis hid felé, csinos himzett táská van a kezében, de még azt is szegyenkezve viszi. A hirdetési oszlopnál két suhancz ugrik elé:

— Kisasszony kérem viszem én a bájtlit.

A kis leány neki:

— Nem kell, nincs benne semmi, csak egy kis csipke.

Az egyik suhancz már ekkor elkapta a táská fogantyuját, a másik pedig az aljába ragadt. Az

okosabb enged, gondolta a táská s a második rángatásra szét nyílt, nem sejtett tartalmát egy hatalmas üveg tejföl képében pottyantva az aszfaltra.

Harmadik kép. A zsidóvásár.

Itt minden eladó. Itt a portékákban meg van testesülve a legtulzabb szociáldemokrácia. Elegáns toiletté asztalka, csak éppen egy lába hiányzik, ehelyett egy kóro van dugva, rajta teljes subiczoló készlet, csak alig kopott.

Arany rámban két eszokolozó amorett, neki dütte egy lyukas réz üstnek, melyet egy rossz eszima sarkával dönget egy »öreg nemű üzér«, csalogatva a vevőket. Környöskörül penészes eszima, csirizzel összeragasztott lámpa sturczok, rozsdás lakatok és sok vihart látott ruha darabok, melyekről nem tudtam rokk-e vagy mellény, míg végre is mint nadrág lett eladva.

Itt folyik csak igazán az alku.

— Hát ide adja 70 pizir ezt a döglött eszimat?

— Mhit?! Döglött szimat, mikhor thiszta ój szizma? Hát láthott khend ennél finomabb szimat! El ne mozduljak erről a helyről, ha ez ne fogja elthartani még 10 esztendeig. (Ekkor már elugrott erről a helyről.) 80 phinz az ára.

— Menküt neked nem nyócz hatost.

— Micsede? Iszen e nem is khözönséges szizma, oz báli szizma lesz, ha jól khípuczeválja. A báli eszimanak le volt szakadva a talpa s az árus dühösen vágja az utolsó szónál a földhöz. Ez sok volt egy báli eszimanak s fájdalmában egészen leszakad a talp. Az üzér nyugodtan fel veszi ismét.

— Nü — most hát vigye 70 phizért,

Tovább is el tapasztalgattam volna, de a közvélemény ellenem fordult. Micsoda? hát mán az urak is zsidógóba járnak vásárolni? Ezir ojan drága minden. Üssíték ódalba.

Nem, ezt nem akartam megtapasztalni, meg oztán láttam, hogy a botomnak is két vége van s én el ebláboltam — de megokosodva.

Akinek kell valami, vegye meg a boltba, jobbat kap s nem megy sárosan meglökdösve haza.

Boecsásanak meg a nyájas olvasók, hogy csak ilyen referádát adok — de hát ez is csak vásári munka. *Köby.*

IRODALOM.

Csend és Rend legyen!

A kihágási büntető törvénykönyv példákban.

Irta: **K. Nagy Sándor.**

(Nagyvárad, kiadja Laszky Ármán, 1897. Ára: füzve 80 kr. kötve 1 frt.)

K. Nagy Sándor valóságos csodaember és pedig azért, mert mint érett tapasztalt férfi, hozzá még mint bíró, kinek leginkább alkalma van, az emberi szív romlottságát, a kedély elvadulását észlelni s oly morális sötét mélységekbe tekinteni, hová közönséges emberi szem nem hat, megőrizte ideálisztikus életnézetét s fentartotta valóságos gyermeki szive tisztaságát. Praktikus hivatalos működéséből fennmaradt idejét oly közhasznú művek írásának szenteli, melyek hivatva vannak oly néprégekre hatni, hová az irodalom ritkán veti szövetnekének felvilágosító sugarát.

Ha mint törvényszéki bíró köteles a bünt üldözni és büntetni, mint szerző oda hat, hogy a nép büntény vagy kihágást ne kövessen el és miután a törvény vagy a rendelet nem tudása, adott esetben, mentséget nem képez, de a néptől exact vagy nem exact törvénytudást követelni nem lehet ezen dilemmát K. Nagy Sándor úgy akarja elkertülni, hogy a nép számára oly könyveket ír, melyek példákban eszteli és illusztrálja büntető könyvet vagy a rendeleti szabályokat.

A most megjelent művet, megelőzte már a »Bűn és bűnhődés«, és »Ne bántsd az állatot« című két közhasznú munka. A »Csend és Rend legyen!« czélja a kihágási büntető törvénykönyv rideg paragrafusait a nép esztéjéhez és intelligencia fokához mérten, példákban illusztrálni és felfogását kibővíteni. A czél nemes is praktikus is. Nemes, mert

intencziói az emberi érző szívből fakadnak és praktikus, mert a paraszt, vagy iparos osztály minden tagja alig képes egy törvény szövegét határozottan megérteni, ha fel is tennék róla, hogy alkalma módja, vagy kedve volna, ezen szöveget megszerezni.

Ezen feladatot K. Nagy Sándor valóban kitünően oldotta meg. A példák, mely egyenként a törvénykönyv egy paragrafusához vannak szabva, oly világosak, vonzó s mint olvasmányok oly felvilágosító, hogy meg vagyunk győződve arról, hogy ha ezen könyv a kellő elterjedést nyerné, a nép morális álláspontja kimondhatatlanul emelkedne s a kihágások száma mindinkább csökenné. A könyv stílusa és nyelvezete csodásan alkalmazkodik és simul azon réteg nyelvéhez, a melyre hatni óhajt s a mi nekünk talán egy kissé szélesnek tetszene, az felel éppen a legjobban meg a magyar nép elbeszélési modorának.

A szerző és kiadó megtettek mindent, hogy a munka a legszélesebb körökben elterjedhessen, most azon van a sor a szent kötelességet teljesíteni, kiknek a nép erkölcsi emelkedése szívükön fekszik vagy a kiknek hivatásuk világosságot terjeszteni és főleg ezeknek szól azon felhívásunk: Fiat lux!

K. y.

EGYESÜLETEK.

Visszaküldött alapszabály. A berettyóújfalui kiházásító és temetkezési egyesület alapszabályait nem hagyta jóvá a miniszter, hanem némi pótlást rendel el.

TANÜGY.

Ipariskolai ülés.

Igen népes értekezletet tartott tegnap az ipariskola tanári kara, mely érdeklődés ezen kiváló intézmény további fokozatos fejlődésének képezi egyik biztosítékát.

Az ülésen Szűcs Izsó az agilis igazgató betegsége miatt Dr. Tóth Mihály elnökölt, ki megnyitván az ülést jelenti, hogy az e hó 25-én záródó téli tanfolyamon a jutalomdíjak a rajzkiállítás alkalmával lesznek kiadhatók; a kezdő osztály szaporítását illetőleg elfogadta a bizottság, de jelenleg nem állitható be. Előadja, hogy városunk törvényhatósága intézkedett, hogy egy rendes és egy segédtanári állás betöltessék s mivel Szűcs Izsó állandó igazgató tanárrá választatott, csak a segédi állásra nyitattik pályázat.

Ezen szerencsés megoldást a tanári kar örömmel vette tudomásul s az igazgatót jegyzőkönyvileg üdözölni határozza ama óhajának kifejezése mellett, hogy az iparoktatás terén minél több sikert nyerjen.

Megemlékezett a jelentés a villamos csengő bevezetéséről; Budapesten a nyári szünetben tartandó szakrajztanfolyomról; a főigazgató látogatásáról, ki meglegedését nyilvánította.

Ezután elhatározottat, hogy az ipariskola minden osztályának legközelebbi óráján márczius 15-ének története s alkalmi versek adásának elő, hogy a hazafias irányú nevelés minél nagyobb kifejezést nyerjen. Több-kisebb folyó ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Az iskolaszék ülése. A nagyvárad községi iskolaszék tagjait a f. évi márczius hó 18-ik (csütörtök) napján d. u. 4 órakor a városház tanácstermében tartandó iskolaszéki ülésre tisztelettel meghívom. Nvárad, 1897. márczius hó 16-án. Dr. Sipos Arpád iskolaszéki elnök.

Igazságszolgáltatás.

A László-malom bűnügye. A Cúria ítélete a László-malom bűnügyében már le érkezett a nagyvárad kir. törvényszékhez, a nagy halmaz bűnjelekkel együtt. Feldheim és Edelman azonban megszöktek. A körözésre nézve kiadták a rendeletet. Mire megérkeznek Amerikába, meg-

jelenik a körözvény is. A curiai ítéletét Fassie Pál törvényszéki bírónak adták ki. Az ítéletet így csak Konda Samu előtt hirdetik ki a napokban.

Elítelt tolvajbánda. Megirtuk annak idején, hogy valóságos szövetkezet, a megye minden részében üzte a lopásokat és betöréseket. Hanem rájöttek a dologra s az egész bandát elfogták. Tegnap tartotta meg a nagyvárad kir. törvényszék ez ügyben a végtárgyalást s számos tanut kihallgattak, kik a vádlottak vétességét igazolták. Hat legény volt a tolvaj s Szilágyi Dávid és Szilágyi Dávidné az orgazdák, kik értékesítették a lopott portékát. A törvényszék íj. Simon Lajost egy évi börtönre, íj. Szilágyi Ferenczet 8 havi börtönre, Nagy Imrét kilencz havi börtönre, Szeghalmi Józsefet hat havi és 14 napi, Szilágyi Dávidot pedig két évi fegyházra ítélte, Szilágyi Dávidné pedig a vád és következményei alól felmentette.

*** A Pulszky-ügy vége.** Pulszky Károly ügyében az igazságügyi orvosi tanács véleménye most érkezett vissza a törvényszékhez. Az orvosi tanácsnak is az a meggyőződése, hogy Pulszky Károly nem ép eszű ember s hogy beszámíthatatlan állapotban sikkasztotta el a kincstár pénzét. Az iratokat áttették a királyi ügyészséghez, amely az igazságügyi orvosi tanács véleménye alapján most már azt fogja indítványozni, hogy Pulszky Károly ellen szüntessék meg a további eljárást.

A tizenkettedik lopás. »Első lopás?« Mi ez? Kérde Korda Mari, aki tegnap már tizenkettedszer ült lopás miatt a vádlottak padján s ki fiatalága legtöbb részét a börtönben töltötte el. Özv. Giraud Ottomárnétól lopott legutóbb egy szőnyeget s nem nem is gondolta — pedig tapasztalatai folytán gondolhatta volna, hogy mily drágán fogja megfizetni, ezt a nem oly tulságos értékes portékát. Elemelte biz ő s eladta egy handlénak kerek négy hatosért. Emmiatt a legutóbbi bűne miatt állt tegnap a törvényszék előtt s több tanu kihallgatása után, terhelő körülmény gyanánt nézvé a törvényszék, hogy már tizenegyszer volt büntetve, vádlottat két évi fegyházra ítélte.

Elítelve egy lyukas zseb miatt. Proskovszky Gábor, a »Csarnok« kávéházban a csapos legényi tisztet viselte. Eleinte meglehetősen viselte magát s ha pénzt biztak rá, becsületesen elszámolt mindég vele. Hanem már az utóbbi időkben megváltoztak a viszonyok. Mindég gyakrabban kezdett egy egy koronát elvesztegetni, egyszer meg tizenhét forintot vesztett el, mert nem vette észre, hogy lyukas a zsebjé. De vesztét okozta ez a bolond dolog s utánna néztek, hogy vajjon nincs-e valami hiba a ruházatok között s találtak is hiányt eleget. Így került az ügy a törvényszék elé, de ő kigyelme itt is csak a »lyukas zsebel« védekezett. A törvényszék hat heti fegyházra találta méltónak.

Mit kóstál egy pulyka? Péter Antal nem érti a törvényt s azt hiszi, hogy lopni is szabad s csak le kell tagadni és nem lesz érte semmi bűnhődés. A nagyvárad áruraktár udvaráról ellopott egy elkényyszeredett pulykát, de nem élvezhette örömét, mert csakhamar rajta vesztett. A nagyvárad törvényszék elé került az ügy s a tegnap megtartott végtárgyalás alkalmával a tolvajt egy évi börtönre ítélte. A vádlott oly alacsony fokán áll a műveltségnek, hogy azt se tudta, hogy mi az a börtön s úgy magyarázták meg neki, hogy: »egy évig be lesz zárva!«

Az elnök feltette neki a kérdést, melyre tetszés szerint válaszolhat:

— Megnyugszik-e az ítéletben?

— Hát ennyit kóstál egy gíriés pulyka?

— Igen! Ennyit kóstál válaszolt a bíró.

— Akkor hát megnyugszik, — mondá az elítelt, az ügyész is megnyugodott s ma megkezdte büntetése letöltését.

TAVIRATOK.

O Felsége Cap-Martinban.

Mentone, márczius 15. (Saj. tud. táv.) Ferencz József magyar király fenséges nejével együtt naponta hosszabb sétautakat tesz. Az időjárás igen kedvező. Ő Felsége pénteken utazik el Mentonéból, Erzsébet királynő pedig csütörtökön kezdi meg tengeri útját a »Miramare« nevű jachton.

Az osztrák képviselőválasztások.

Bécs, márczius 15. (Saj. tud. táv.) Ma 44 mandátum sorsa felett döntöttek a választók. Alsó-Ausztriából — mert itt direkt választanak — nem érkezett végleges hír. Valószínű, hogy itt is antiliberalisok győznek. Felső-Ausztriában küzdelem nélkül győztek a kath. néppárt jelöltjei, így Salzburgban is. Karinthia ezuttal küld először szlovén képviselőt a parlamentbe. Krajnában a szlovén-kerikálisok győztek. Morvaország községek 8 ifju eseket választottak és egy német és egy keresztény szociálistát. Trieszt második kerülete haladó pártot választott. Bukovinában megmaradt az eddigi két jelölt. A gráci pótvasztáson Grezel szociál-demokrata maradt a győztes.

Egy hadihajó légberöplése.

Canea, márczius 16. (Havas ügynökség.) Kréta blokádjának kezdetét egy óriási katasztrófa fogja emlékeztetéssé tenni. Tegnap éjjel 11 óra 45 perczkor ugyanis Kréta sziget közelében a Livoj-Veliky nevű orosz tornyos hadihajón ágyutöltés közben a hajón lévő löpor felrobbant. A hatezer mázsa súlyú fedélzet egy szempillantás alatt a levegőbe repült iszonyú dörrenés kíséretében hatalmas lángnyelvek közepette. Kilenz tiszt és 15 matróz izzé-porrá zúzódva véres alaktalan húsdarabokban hullott vissza a tenger hullámaiba. A hajó alsó része csudálatosan épen maradt, hol a legénység nagyobb része tartózkodott s csupán 15 matróz sebesült meg többé-kevésbé súlyosan. A katasztrófa óriási konsternációt keltett.

Kréta blokádját megkezdték.

Canea, márczius 16. (Havas ügynökség távirata.) Kréta békés blokádját ma megkezdték. Görögország partjait csütörtökön zárják körül.

A hangulat Athénban.

Athén, márczius 15. (Saját tud. távirata.) (Havas ügynökség.) A közvélemény ma pessimismusra hajlik. Ugy látszik, hogy a kormány még mindig afölött tanácskozik, hogy Vassos ezredes csapatát vissza hívja-e Krétából. A kormány azonban kijelentette, hogy utolsó szóbeli jegyzékében máris engedményei végső határára jutott, de többet semmi esetre sem engedhet. Most már bevárja, hogy ultimátumot nyujtsanak át neki és hogy a békés blokádot megkezdjék. (Azóta meg is kezdték. Szerk.)

A görög haderő mozgósítása.

Athén, márczius 15. (Saj. tudósítónk táv.) Az összes tartalékos korosztályokat behívták. A tengeri és szárazföldi haderő ezzel 90.000 emberre rug. E pillanatban 45.000 katona áll harcckészen és 6500 tengerész. A tartalékosokat sietve hívják a zászlók alá. Egy hellénbarát légió alakítását a hadügyminiszter jóváhagyta.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület gyűlése

Nagyvárad, márcz. 16.

A biharm. gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor az egylet hivatalos helyiségében gyűlést tartott. Szabó József e. elnök, Nagy Lajos e. alelnök, Balázsházy Bertalan, Beczky Géza, Ertsey Géza, Gálbory Sámuel, Pekanovits Imre, Szahlander Károly, Wertheimstein Alfréd választmányi tagok, Márkus László egyleti pénztárnok, Wein-gärtner Andor r. titkár.

Szabó József e. elnök a tagokat, üdvözölvén, a gyűlést megnyitja és felhívja a titkárt a tárgyak előterjesztésére

1. Földmívelésügyi miniszt. »Magyarország földmívelése« című munkáját megküldi, köszönettel fogadtatott és a könyvtárba helyeztetni határozatott.

2. Földmívelésügyi miniszterium dr. Rácz István a »sertésvész« című munkáját több példányban megküldi. A sertés tenyésztők között kiosztani határozatott.

3. Földmívelésügyi miniszterium a mester-séges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. XXIII. t.-cz. végrehajtási rendeletének módosítása tárgyában összehívott szakértekezletre meghívta egyletünket. Evvel kapcsolatosan jelenti az elnök, hogy ezen értekezleten az egylet képviselőjében való részvételre Dr. Molnár jogakadémiai tanárt egyletük rendes tagját kérte fel, ki ezen intézkedését és dr. Molnár Imrének ezen önzetlen tevékenységéért jégyzökönyvi köszönetet mondott.

4. Földmívelésügyi miniszterium az egylet szőlőtelep fejlesztésére és szőlő oltványok előállítására 500frt segélyt kiutal. Evvel kapcsolatosan megbeszélés tárgyát képezte, hogy mi módon lehetne a szőlő-oltvány iskolát időnként lécsoltatni, hogy ezáltal nagyobb eredményt lehessen elérni, igazgató választmány a vízvezeték bevezetésével látná legjobban megoldva ezen kérdést, miért is megbizsa az elnöksége, hogy lépjen érintkezésbe e tekintetben az illetékes közőkkel és eljárásáról tegyen jelentést.

5. Földmívelésügyi miniszterium a tenyész-kanok a községek közötti kiosztás tárgyában egyesületünkhez leir. Megbizatott az elnökség, hogy intézzen felhívást a községekhez, s hozza tudomásukra, hogy az állam kedvezményes feltételek mellett oszt ki tenyészkanokat a községek között.

6. Földmívelésügyi miniszterium tudatja, hogy Margittán és Élesden 8—8 holdas amerikai szőlőtelepet állít fel s felkéri az egyletet, hogy ezen kérdés megokolásánál támogassa. igazgató választmány örömmel vette a miniszternek ezen elhatározását s elhatározta, hogy e szőlőtelepek felállításánál készséggel nyujt segédkezet. Igazgató választmány még szükségesnek találja, hogy Biharon is álltassék föl egy szőlőtelep, e végett megbizta az elnökséget, hogy e tárgyban irjon fel a földmívelésügyi-minisztériumhoz.

7. Földmívelésügyi miniszterium tudatja, hogy Budapesten egy központi árucsarnok létesített — lapokban közöltetni határozatott.

8. Országos Gazd. egylet a már megállapított alapszabály-tervezet alapján felhívja az egyletet, hogy a gazdasági egyletek országos szövetségbe lépjen be. Igazgató választmány ezen kérdésben véglegesen akkor fog határozni a midőn Gróf Tisza István egyleti alelnök erre nézve véleményes jelentését beterjeszti.

9. Nagyvárad kerékedelmi és iparkamara a vármege közgazdasági viszonyaira vonatkozólag kitöltés végett kérdőívet küld. Megbizatott az elnökség, hogy ezen kérdőívet töltse ki s küldje meg a kamarának.

10. Több község folyamodott az egylethez hogy részükre tenyészbikákat szerezzen be az egylet. Igazgató választmány megbizta az elnökséget, hogy a folyamodó községek részére a szükségeselt bikákat szerezze be. E czélből felhívandók lesznek azon tenyésztők, kik eladásra bikákat bejelentettek, hogy bikáikra a járási bizottságból szerezzenek be tenyészigazolványt s annak megtörténte után az elnökség vásárolja meg és ossza ki a községek között a bikákat.

Következett ez után a pénztárnoki állás be-töltése, pénztárnoknak Márkus László lett meg választva, evvel kapcsolatosan elhatározta a választmány, hogy ha a jelenlegi irodahelyiség bérlete lejár, hivatalos helyiségül Márkus Lászlótól vesz ki egy szobát.

Előterjesztett az elnökségi jelentés az egylet mult évi működéséről, a közgyűlés elé terjesztetni határozatott. Evvel kapcsolatosan elhatározta a választmány, hogy a f. évben, a vidék egyik központja tenyészállat-kiállítást rendez e czélből fel ir a miniszteriumhoz, hogy s e kiállítás díjaihoz járuljon hozzá és megkeresi Wertheimstein Alfréd lótenyész-bizottsági elnököt, hogy a szükséges lépéseket tegye meg aziránt, hogy az egylet által rendezendő kiállítás alkalmával az állami lótenyész-tési jutalomdíj kiosztás is megtartassék.

A nagyvásár. Tegnap ért véget a nagyvárad országos vásár. A kellemetlen esőzések az utakat teljesen tönkre tették s így igen nehéz volt a közlekedés. Ez igen megrontotta a vásárt. Sertésvásár tulajdonképpen nem is volt; mert alig hajtottak fel állatot. Az a kevés amelyet be tudtak hozni, igen magas áron kelt. A vidéken nincs sertés; csak most látszik meg, hogy minő óriási károkat okozott a sertésvész Bihar megyében. — Az állatvásár többi része jobban sikerült. A baromvásárba 3000 drbot hajtottak fel s ebből 1528 drb elkelt, gyenge áron. A lóvásár elég élénk volt; a felhajtott 2000 drbból mintegy 800 kelt el. Igen kiváló példányok voltak felhajtvá, a mit eléggé bizonyít már az is, hogy pl. 2 drb fiatal lóért 1500 frtot fizettek. Az árak általán elég jók voltak. Legjobban megérezte a kellemetlen időt, meg a pénzsűkét azonban az iparosság. Az ipari czikkekből igen nagy volt a kínálat, de kereslet mondhatni semmi. Sok iparos még az áruk piacra szállításának díját se árulta meg.

Terménytözsde.

Budapest, márcz. 16.

B u z a	őszre, bácskai	5.74
»	őszre, északi	7.66
»	október-novemberre, bácskai	7.39
»	okt.-nov.-re északi	7.36
R o z s	őszre bácskai	10.75
»	őszre, északi	6.47
T e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	3.57
»	okt.-nov.-re, északi	3.80
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	3.82
»	okt.-nov.-re, északi	10.80

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden 1897. márcz. 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.50
Magyar kőcsohajárdék	98.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italművészi jegy megváltási kötvény	170.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kötlesön	100.75
Tiszaszabályozási é s szegedi sorsjegy kölesön	141.50
Osztrák járdék papirban	100.25
Osztrák járdék ezüstben	100.25
Osztrák járdék aranyban	122.50
Tsztrák korona járdék	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	940.—
Magyar hitelbank részevény	389.50
Osztrák hitelintézeti részevény	355.50
Osztrák-magyar államvasuti részevény	338.50
20 frankos arany (Napoléondor)	9.58
Német birodalmi márka	58.70
London vista	119.95
Páris vista	47.65
08 márkás arany	11.—

Szerkesztői posta.

—p. H—k. Helyben. Utánna néztünk a dolognak. Nagyvárad város közgyűléséről hozott tudósításokba a quota kérdésben tévedésből csuszott be a napirendre téris mellett szavazók közé a Stark Gyula neve. Stark ur egyáltalában nem szavazott a quota kérdésben.

F. N. Helyben. A küldött tárcza bevált, legközelebb sorát ejjük.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Csemege méz.

Pergetett (hideg uton nyert) **finom és tiszta virágméz**
eladó.

Egy kiló ára **50** krajczár; 25 kilótól feljebb **40** krajczár.
Czim a kiadóhivatalban. 83 1-2

Áztatott Tőkehal.

KADÁR és KISS

fűszer-, bor- és csemege kereskedése
a „Veres Kereszt”-hez

Fő-üzlet: Bémertér. NAGYVÁRAD. Fiók-üzlet: Kis-hidfő.

Bőjti idényre.

A beállott bőjti-idény alkalmából van szerencsénk a n. é. közönség szives figyelmét felhívom

dusan felszerelt raktárunkra

hol is folyton friss készletet tartunk következő **bőjti cikkekből** u. m.:

SAJTOK: ementhali, gróy, trappista, gorgonzola, eidami, roche-forti, pármái, kárpáti camembert, romadour, limburgi, hagenbergi, imperial, gervais, liptai turó stb.

HALAK: szardínia, olajban, paradicsom mártásban, szardella, tonhall, angolna, páczolt hering lében és füstölve, oroszhal, borshal, sprottni, ostsee, Bismarck, tekereshering stb.

Áztatott **Tőkehal** (Stockfisch.) 67-4-5
Hidegen ütött *lenmagolaj.*

N a p o n k i n t f r i s s v a j
és
olasz carfiol.

Bőjti idényre.

Áztatott Stockfisch.

Ki nem óhajtja a szép és üde arczbőrt?

A tavaszi éles levegő hatással van az arczbőrre, annak gondozása szükségessé válik. Az Oeming Weidlich-féle francia gyártmányu szappanok és illatszerek, melyek minden udvarnál be vannak vezetve, legalkalmasabbak, tiszta vegyészeti alkatrészeik által az arczbőr üdesége és finomsága meglepő előmozdítására és állandó megtartására.

Mint ujonnan berendezett cikkek kaphatók.

DIÓSY ÖDÖN

78 B-3 csemege és különlegességi üzletében,
Nagyváradon, Olasz fő-utczá,
a dohány különlegességi tőzsde mellett.

Eladó szőlő birtok!

A nagyvárad hegyen a Körös folyó mentén fekvő részen, a **v rosliget közelében** az u. n. **Görög oldal dűllön** mintegy 14. kat. hold első osztályu szőlő birtok föld kellő számu gyümölcs fával beültetve, azon kőből épült ház, ellátva nagy pinczével és szüretelő edényekkel, a ház előtt kitünő vizü kuttal,

örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonosnál Nagyvárad, Apáczá-utca 388/21 sz. alatt.

Ugyanott egy jó zongora eladó.

Teljes kávéházi berendezéseket a legrövidebb idő alatt eszközölk.

UJ BUTOR ÜZLET.

Van szerencsém a nagyérdemü közönséggel tudatni, hogy mint

debreczeni kárpitos, diszitó és butorgyáros bejegyzett czég

Nagyváradon, Fő-utca (Bazár-szoros Mayr-ház)

földszintjén és emeletjén egy a mai kor minden igényeit teljesen kielégítő

BUTOR-ÜZLETET

nyitottam. Azon jó hírnév és általános keresettség, melynek üzletem 12 évi fennállása óta örvend, továbbá azon szerencsés körülmény, hogy ő Felsége az 1896 évi budapesti millenniumi kiállításon kiállított fülkémek meglátogatta s ez alkalommal magas tetszését és dicséretét kinyilvánítani kegyeskedett, bátorítottak fel engem arra, hogy Nagyváradon fiók üzletet nyissak. — Üzletem a kor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve a legszolidabb alagra van fektetve és a nyert kitüntetések folytán a legelőkelőbb czégekkel való összeköttetésem folytán a legszerényebb, mint a legdiszesebb szoba berendezéseket és diszítéseket kifogástalan teljes megelégedésre és a legjutányosabb áron fogom eszközölni.

Amidőn üzletemre becses figyelmét kikérem, ígérem részemről, miszerint főtörekvésem oda fog irányulni, hogy pontos és minden tekintetben kielégítő eljárásom által bizalmat és becses pártfogását kiérdemeljem.

Remélem, miszerint azon körülmény, hogy fiókom üzletvezetője **Reinhart Géza** ur, ki három éven át Párisban, két éven át Berlinben és a monarchia fővárosaiban is e téren a legmagasabb fokú szakképzettséget sajátította el, fenti törekvésemet meg fogja könnyíteni.

Teljes tisztelettel

KILLER EDE,

kárpitos és butorgyáros Debreczenből.

72-4-10

Templomi diszítéseket a legnagyobb csinnal és izléssel eszközölk.